

Журавльова С.С.,
аспірант,
Харківський національний
університет імені В.Н.Каразіна

**ФЕНОМЕН ЧУДА У ПОЕТИЧНОМУ ВИМІРІ БАРОКОВОЇ АГІОГРАФІЇ
(ЗА КНИГОЮ «АЛФАВИТ СОБРАННЫЙ, РИТМАМИ СЛОЖЕННЫЙ...»
СВТ. ІОАНА МАКСИМОВИЧА)**

Невід'ємною складовою канонічної житійної схеми є рецепція знакового для християнства феномена чуда. Визначальною рисою цього явища є його призначення – спрямовувати свідомість і волю людини до вищої мети, що полягає у спасінні не лише власному, але й у порятунку всього людства [див.: 12, 19]. Історія християнства нерівномірно представлена чудесами. Найбільше їх – на ранніх етапах становлення віри Христової. Дослідники відзначають, що “у світі людському тоді чудес більше і тоді вони дивовижніші, коли розпочинається новий період людської історії” [9]. Отже, не дивно, що в переломну для України барокову добу, коли мають місце нові чудеса (наприклад, чудесне відкриття свт. Іоаном Максимовичем нетлінних мощів свт. Феодосія Углицького), митців вельми цікавлять чудеса ранньохристиянських часів.

Як відзначає Г. Павленко, через обмеження житійними канонами у виборі сюжету українські барокові агіографи “намагаються урізноманітнити вже відомі сюжети, виразніше розставити в них ідеологічні акценти, перекомпонувати фабульну «матерію» у відповідності зі своїми ідейно-художніми завданнями, поєднати освячені традицією зображальні формули з власними... конструкціями” [10, 20]. Реалізації цих завдань прислужилося й поетичне мистецтво, надзвичайно популярне за доби Бароко. Українські поети-агіографи другої половини XVII – початку XVIII ст. (архієпископ Лазар Баранович, митрополит Варлаам Ясинський, свтт. Іоан Максимович та Димитрій Туптало) розглядають чудо не лише в ортодоксальному річищі, але й з позицій барокової естетики, у контексті нагальних потреб тогочасного духовного життя суспільства, у межах барокової аксіології. Митці працюють у різних жанрах, використовують відмінні художні засоби, однак, звертаючись до феномена чуда в агіографічних віршах, переслідують єдину мету – відкрити своїм вірянам єдиний шлях порятунку.

Попри наявність в українському літературознавстві наукових досліджень, присвячених поетичній спадщині свт. Іоана Максимовича (Л. Ушкалов, О. Матушек, К. Борисенко, О. Зосімова, О. Засько, В. Шевчук, С. Демченко), на сьогодні не маємо розвідок, які б висвітлювали питання інтерпретації феномена чуда в агіографічній поезії митця, представленій книгою “Алфавит собранный, ритмами сложенный...” [5]. Таким чином, метою нашої статті є виявлення особливостей переосмислення феномена чуда в агіографічних віршах свт. Іоана Максимовича.

Власне чудо завжди слугувало двом формам впливу на людину: наочному (зорове підтвердження Божої величі) й внутрішньому (проникнення віри у розум і серце людини). Барокова інтерпретація чудес в агіографічних віршах також переслідує дві мети. По-перше, вразити погляд читача використанням різноманітних засобів поетичної мови, що дозволяло змальовувати епізоди чудотворення у вельми живих та конкретних рисах. По-

друге, словом відкрити людині шлях до усвідомлення істини, вразити її “силою ознак і чудес, силою Духа Божого” (Рим. 15:19).

Останнє спонукає свт. Іоана Максимовича звернутися до євангельської історії. Як слушно зауважує прот. Стефан Остроумов, відгомін тих чудес, що сталися за пришествя Христа та зародження самої Церкви буде відлунювати в усі часи [див.: 9]. Євангельські чудеса, що “означають перетворення та відродження душевного і фізичного буття через зіткнення із джерелом життя духовного у Христі” [12, 17], презентовані свт. Іоаном Максимовичем чудотворінням св. апостола Петра (вірш “Святыи, апостол, Петр” [5, 87 зв.–93]). Свт. Іоан Максимович нагадує читачеві про те, який вплив Христові чудеса справили на апостола Петра. З цією метою автор презентує сюжети з євангельських текстів, у яких змальовано два чуда, здійснені Христом заради укріплення Петрової віри – чудесну ловитву риби (Лк., 5:1–11) та Христове ходіння по воді (Мт., 14:22–33).

Свт. Іоан підкреслює ту обставину, що перше чудо (ловитва риби) явлене Христом апостолу Петрові з метою відкрити йому очі на його власну гріховну сутність: “На правлеліє сіє чудо ужасеся, // Ко колѣнам Господным Петр ниц повержеся. // Рек: изыйди от мене, един ты безгрѣшен, // Мой Господи, яко азм есм зѣло муж грѣшен...” [5, 89 зв.]. При цьому поет наслідує текст Євангелія від св. Луки: “А як Симон Петро це побачив, то припав до колін Ісусових, кажучи: «Господи, – вийди від мене, бо я грішна людина!»” (Лк., 5:8). Свт. Іоан Максимович наголошує: це чудо зміцнює Петрову віру, переконує його у тому, що Христос є живим вочленням Бога на землі, пророкованим Месією: “Ты еси Истинный Бог <...> ты еси обѣщанный // Нам Месія, в чудесах своих несказанный” [5, 89 зв.].

Христовим ходінням по воді свт. Іоан Максимович ілюструє християнську догму: не віра йде від чуда, а чудо – від віри. Апостол Петро не зміг пройти по воді услід за Ісусом, оскільки його душу заповнили сумніви, його віра у Божу силу стала недостатньою: “Ходящи же по волнам, начен утопати, // Мало во вѣры своєї тамо уставати. // Бурею сумнителных помыслов одержим, // Як бы неб[ѣ] з Господем Ісусом содержим” [5, 90]. Однак чудо можливе лише за наявності незламної віри в Бога, Його велич і могутність. Саме тому Христос рятує свого учня лише тоді, коли той усвідомив, що усе здійснюється виключно з Божої волі: “...познал яко Богом вся содѣваются, // Его силою море, и вѣтр, смираются...” [5, 90]. Отже, поет підкреслює: чудо зміцнює віру, спрямовує людину на шлях покаяння, наповнює її відчуттям радості і вдячності Богові за Його допомогу. Чудо є величною дією, пізнати яку можна лише через причетність власного життя до Творця, через духовне бачення, чого й досягає апостол Петро.

Тверда віра Христового учня сповнює його Божої благодаті, про що свідчить наділення даром творити чудеса на славу Господню: “Петр первѣе Именем Христовым изьявлял // Чудеса, и оными Божию прославлял // Силу...” [5, 91 зв.]. Апостол-чудотворець виступає знаряддям Божої дії, оскільки саме через нього Господь здійснює свої величні й милосердні справи. У цьому свт. Іоан Максимович наслідує євангельську традицію, що звіщає: “А руками апостолів стались знамена та чуда великі в народі” (Дії, 5:12), а також Святих Отців (“...Божа сила невпинно перебувала у праведниках, здійснюючи видимі чудеса, і всередині їх оселилася Божа благодать” [4]).

Згадуючи чудеса апостола Петра (зцілення хворих, воскресіння Тавіти, чудесне звільнення із в'язниці [див.: 5, 91 зв.]), автор, на нашу думку, акцентує увагу читача на тому, що ці діяння стають на допомогу Слову Божому, аби через тілесні відчуття

засвідчити грішній людині велич Творця. За свт. Іоаном Максимовичем, християнська віра, “Божія слава, и честь повсюду растяше, // Разширашеся в людех, и преуспѣваше” завдяки Петровим проповідям, супроводжуваним чудесами на славу Творця. Отже, апостоловими руками твориться найвеличніше чудо, заповідане Христом – Церква Божа: “Ты еси Петр, и на сем созижду камени // Церков Святую...” [5, 90 зв.].

Про перейнятість митця проблемою поглиблення віри сучасників-мирян свідчить вірш “Чудо святого Николая” [5, 115–116 зв.], де зосереджено увагу читача на чудесах св. Миколая, здійснених задля поширення Христового вчення. Цим поет продовжує традицію сприйняття цієї постаті як зримого свідоцтва присутності Бога на землі: “Святого Чудотворца дивна молитвами, // Небесных, и земных благ пріять добра тмами. // Достонно и праведно, к нему притѣкати, // Во всяких нуждах, бѣдах его призывати. // С вѣрою прибѣгай, никто тощ отходит, // Подаст прощєнія, и в Небо вводит. // Вѣрен всѣм, ест просящим, и скорый помощник, // В бѣдах, нуждах, и скорбех готовый заступник...” [5, 116 зв.]. Означені якості стали вагомим підґрунтям пошанування св. Миколая у християнському світі, що і підтверджує свт. Іоан Максимович, висловлюючись від імені своїх сучасників: “И мы нынѣ, и всегда, ко нему припадѣм. // В всяком дѣлѣ помощи всеусердно молѣм. // Призрит свышше на наше вскорѣ прошеніє, // Сохранит всѣх нас, спасет, даст избавленіє” [5, 116 зв.]. Святий чудотворець виступає прикладом для наслідування у “досягненні моральної досконалості, святості й здатності творити чуда” [2, 228]; він є ідеалом, сповненим Божої благодаті у нагороду за пройдений тернистий шлях.*

Проблема викриття гріховності земного світу є визначальною для розгорнутої інтерпретації свт. Іоаном Максимовичем чуда приборкання лева прп. Герасимом Іорданським. Поет наголошує, що левове смирення (“Узрѣвши же лев авву, радостен явися, // с смиренієм великим у ног положися” [5, 18 зв.]) спочатку було обумовлене нестерпними стражданнями від голоду й болю: “Мнѣв же старец яко лев пищи вопрошаєт <...> Он ногу показуєт, в ней же тернь унзєнна // Бяше, и гноєм смрадным весма отечєнна” [5, 18 зв.]. Однак чудесне зцілення лева за допомогою молитви святого переповнює звіра щирою вдячністю Богові: “Лев Бога благодари, старцу поклонися, // Служити ему даже по смерти вручися” [5, 18 зв.]. Виказуючи смирення перед подвижником, лев тим самим підкорюється Господові, усвідомлюючи Його велич. Перед нами постає розлога барокова алегорія: лев є уособленням земних спокус, звіром, що сидить у людині та якого автор закликає притлумити: “Над звѣрієм будємо владичєствовати, // Лва же врага, и силу его попирати” [5, 19 зв.].

Поет апелює до морального сенсу чуда – спрямування людської свідомості та волі до вищої мети. Свт. Іоан Максимович наголошує: якщо дикий лев, несвідоме творіння Боже, здатний виявити смирення перед Ним (“Аки инок смиренній кроток незлобывій” [5, 19 зв.]), то й пересічна людина має обов’язково йти шляхом послуху й покори. Прп. Герасим, зцілюючи левові рани, тим самим виступає рятівником грішної душі, відкриває їй можливості порятунку. Відзначимо, що чудо у християнстві осмислюється не як щось неочікуване, неймовірне [див.: 3, 27], але як логічне завершення благодатних справ Творця. Саме так сприймають чудо приборкання дикого звіра ченці монастиря,

* Детальніше див.: Журавльова С. С. Рецепція постаті св. Миколая в поетичній творчості свтт. Димитрія Туптала та Іоана Максимовича / С. С. Журавльова // Вісник Луганського національного педагогічного університету імені Тараса Шевченка. – 2008. – № 1(140) січень. – С. 76–83.

здивування котрих поступається місцем возвеличенню Божих діянь: “Се слышавши иноци восхвалиша Бога, // Яко дивная дѣла Его в мѣрѣ многа” [5, 18 зв.].

Лев символізує не лише численні спокуси, що оточують людину, але й саму людину, розгублену й слабку. Мета свт. Іоана Максимовича як духовного провідника – на прикладі чуда приборкання звіра продемонструвати вірянам зразок для наслідування. Поет наголошує, що дикий звір здатен на каяття, покору й смирення перед лицем Господа, однак він приходиться до цього, наслідуючи аскетичний шлях свого рятівника. Людина ж створена за образом Господнім, взірцем для неї є Син Божий, за яким вона має йти без жодних сумнівів та коливань, аби не преткнути “о камень грѣховный си ногу” [5, 19 зв.].

Відзначимо, що поет наслідує усталену для життя прп. Герасима Іорданського традицію, яка пояснює дивну, на перший погляд, поведінку лева таким чином: “Це сталося не тому, що лев був наділений розумною душею, але тому, що Бог побажав уславити тих, хто уславив його, не лише за їхнього життя, але й по смерті їхньої та показати, якою мала бути покора тварин Адамові до того, як він переступив заповідь Божу і був позбавлений райського блаженства” [1]. Однак ця покора не є приниженням тварини, оскільки схилившись перед людиною, він виявляє смирення Богові. Грішна людина, приборкавши в собі “плотскія страсти”, виявивши своє благочестя, здатна, на думку митця, повернутися до втраченого раю. Таким чином, в агіографічній поезії реалізується, за О. Матушек, дидактично-прагматичне завдання – “формуванню людини згідно з євангельськими нормами” [6, 48], актуалізуючи в її свідомості образ Небесного Царства.

Визначальним для агіографічної поезії є лейтмотив чудесного заступництва святого, що, зокрема, розгортається у віршах свт. Іоана Максимовича, присвячених св. Варварі [5, 14–15 зв.], котра почиталася у християнському світі як заступниця від блискавки, вогню, раптової смерті. Поет нагадує читачеві, що св. Варвара – “при смерті... заступниця” [5, 14 зв.] й не дасть людині померти без святого причастя. Як приклад свт. Іоан наводить дві історії, що мають переконати читача не забувати молитися святій: “Совѣтую, Варвару святу призывайте. // З совершенным разумом умрѣт уповайте” [5, 15].

Автор подає описи страшних страждань від смертельних мук полоненого й спаленого живцем чоловіка, котрі благають св. Варвару не допустити їхньої смерті, не прийнявши причастя: “Да не скончохуся кромѣ исповѣданія, // Святых животворящих таин общенія. // Безъ причастія же мнѣ умрѣт не изволит, // Да удостоюсь пріят...” [5, 14 зв.]. У зображенні мук страждальців простежуємо певну натуралістичність: “Не оста ни единъ уд цѣл не опалимый, // Главня, а не человек, як не жив видимый. // Вся внутреняя от него весьма испадоща. // Если жива с пламѣни бѣдна извлекоша. // Во всем тѣлѣ не оста едно мѣсто цѣло <...> Глава от власов тѣла, кости обнаженны, // Нос, уста, и уши бяху опаленны <...> Един точію язык, и сердце в утробѣ // Лежаху недѣйственно, яко в темном гробѣ” [5, 15]. Вважаємо, такий підхід має певну мету. Цим автор прагне вразити свідомість вірян і нагадати їм, що справжнє чудо Господнє відбувається лише тоді, коли душа людини здатна його прийняти й увірувати у Бога, піти за Ним.

Чудо осмислюється поетом-агіографом як сокровений дар віруючій людині, як її остання надія: “З благою надеждою болный преставися, // Молитвами Варвары в небѣса вселися” [5, 15 зв.]. У молитві до св. Варвари розкривається душа людини, котра у

смертний час виразно відчуває наближення моменту безпосереднього спілкування з Творцем, острах перед Його величчю. Поет благає святу покровительницю поширити своє чудесне заступництво на усіх вірян: “Даруй нам християнску Варваро кончину, // Буди нам помощница в смертнующу годину. // Внезапнія смерти нас дѣво избави, // Неповынних в день страшный Господу представи” [5, 15].

Свт. Іоан Максимович тлумачить чудо заступництва святої традиційно для барокових часів – двері Небесного Царства відкриваються перед людиною, якщо вона чи її близькі докладуть до цього вагомий духовний зусилля; у цьому випадку – безнастанна молитва навіть у хвилини нестерпних страждань. Свт. Іоан вдається не лише, за Д. Наливайком, до таких “сильних засобів” впливу на читачів, як пророцтва, закликання, алегорії, парафрази Старого й Нового Завіту [див.: 8, 124], а й до натуралістичних описів. Зазначимо, що в цьому він певною мірою наслідує європейську агіографію, і зокрема польську в особі о. Петра Скарги, творчість якого суттєво позначилася на розвиткові житійної літератури в Україні.

Значне місце в агіографічній поезії посідає й образ чудодійного мироточення тіла святого. Зокрема, наділення моцями Олексія, чоловіка Божого, цілющим даром сприймається свт. Іоаном Максимовичем (вірш “Житіє Олексія Человѣка Божія” [5, 31–35 зв.]) як закономірний наслідок праведного життя святого. Адже саме тому тіло чоловіка Божого “Цар, и папа, посредѣ града, поставити // Повелѣста, Господь же хотя прославити // Угодника своего, да болным имѣти // Исцѣленіє, слѣпым подаде прозрѣти. // Болны и прокаженны вси очищахуся. // И бѣсы от человек ним прогоняхуся” [5, 34].** Таким чином, для барокового поета святий чудотворець є втіленням морально-етичного ідеалу, популярного в українській поезії кінця XVII – початку XVIII ст. (особливо серед представників Чернігівського літературно-філософського кола). Такою ідеальною людиною вважається подвижник, котрий цілком свідомо обирає шлях добродійності, терпіння, відречення від світських спокус, за життя й по смерті творить чудеса.

Свт. Іоан Максимович, на наш погляд, дотримується житійної традиції, презентуючи чудо, за визначенням С. Полякової, як ідеальну ситуацію, що дозволяє “у найвигіднішому ракурсі показати уславлюваного героя” [11, 256]. Зокрема, принцип “ідеальної ситуації” є визначальним для вірша “Дѣва Єкатерина” свт. Іоана Максимовича [див.: 5, 21 зв.–22]. Історію благочесного життя св. Катерини митець презентує читачеві єдиним випадком: свята, не маючи нічого для подаяння старцеві, віддає йому власний срібний хрест: “Имѣ єдин сребный крест, и той с персей снемши // Даде нищу, он сіє радостнѣ пріємши...” [5, 21 зв.].

Автор відзначає, що свята діва своїм вчинком здійснила власну хресну жертву – віддала найдорогоціннішу для неї річ на благо іншої людини. Добродійне подаяння наділене, за свт. Іоаном Максимовичем, чудодійною силою, оскільки вночі св. Катерині з’являється сам Христос з її хрестом у руках: “В ноци стоящей дѣвѣ, сам Христос явися, // З данным крестом нищому, она прослезися. // Бѣ крест в руках Христовых, зѣло украшенный, // Предрагими бисери много прославленный” [5, 21 зв.]. Чудо, на думку свт. Іоана, – це знамення, Божі відвідини людини на знак того, що Господь не залишив її у стражданнях, прагне укріпити її віру, позбавити сумнівів і спрямувати на шлях благодіяння, нагородою за що стане перебування зі святим на Небесах: “До последней

** Детальніше див.: Журавльова С. Житіє Олексія, чоловіка Божого, у віршовій обробці архієпископа Іоана Максимовича (до проблеми впливів на творчість митця) / С. Журавльова // Слово і час. – 2008. – № 2. – С. 62–69.

нищети не престає творити, // Аще хочеш в Небѣсных себе прославити. // Прославишся пред всѣми подай милостыню, // В житіи и по смерти приймеш благостиню” [5, 22].

Отже, свт. Іоан Максимович прагне стати свідком величного чуда – сходження на нього та його вірян, недостойних рабів, Божої благодаті, намагається віднайти особистісний контакт із горнім світом. Загалом, поети-агіографи барокової доби ставлять перед собою завдання відкрити сучасникам внутрішній, духовний бік життя, тому розуміють описи чудотворення як важливий засіб реалізації свого задуму. Інтерпретація архієпископом Іоаном Максимовичем феномена чуда ілюструє характерну для бароко рису – “алегоризуючу свідомість” (термін Д. Наливайка. – С.Ж.), котра “всюди шукала приховані співвідношення і відповідності...” [8, 143].

Звернення до біблійних та житійних образів і ситуацій дозволяє митцеві унаочнити власне розуміння тогочасних проблем. Поет ставить перед собою завдання морального виховання читача і з цією метою використовує відповідні художні засоби (метафора, алегорія, влучні епітети), що допомагає розкрити певну дидактичну настанову. Свт. Іоан Максимович пропонує повчальне уподібнення у доступному та зримому образі [див.: 7, 29] чудотворця, благочестя якого, відтворене у слові, спрямоване на внутрішній світ людини, що потребує змін. Таким чином, архієпископ Іоан Максимович, услід за іншими бароковими поетами-агіографами (архієпископ Лазар Баранович, митрополит Варлаам Ясинський, свт. Димитрій Туптало), прагне “поновити святість як вищий ідеал і взірць поведінки людини” [8, 124], пропонує читачеві шлях аскези, спираючись на досвід Отців Церкви. Зауважимо, що висвітлення особливостей інтерпретації святоотцівської спадщини в агіографічній поезії свт. Іоана Максимовича ще потребує ґрунтовного аналізу.

Література

1. Иоанн Мосх, блаженный. Луг духовный: вторая часть [Электронный ресурс] / Иоанн Мосх, блаженный // Православное общество «Азбука веры». – Режим доступа: http://azbyka.ru/tserkov/svyatye/svyatye_i_podvizhniki/ioann_lug_duhovnyi_2-all.shtml
2. Кушлаба М. Образ Миколая-Чудотворця в українській житійній літературі / М. Кушлаба // Антипролог: зб. наук. праць, присвячених 60-річчю члена-кореспондента НАН України Миколи Сулими / [упор. : Ю. Пелешенко, Г. Нога]. – К. : СтилоС, 2007. – С. 215–230.
3. Лотман Ю. Статьи по типологии культуры / Ю. Лотман. – Тарту, 1973. – 94, [1] с.
4. Макарий Египетский, прп. Духовные беседы. Беседа 50 [Электронный ресурс] / Макарий Египетский, прп. // Библиотека Якова Кротова. – Режим доступа: <http://www.krotov.info/library/m/makarygr/makari00.html>
5. Максимович Іоанн. Алфавит собраний, рифмами сложенный... / Іоанн Максимович. – Чернігів : Друкарня Свято-Троїцького монастиря, 1705. – 10, 140, 1 арк.
6. Матушек О. Ю. Символіка Богородиці у метатексті барокової літератури: дис. ... кандидата філол. наук: 10.01.01 / О. Ю. Матушек. – Харків, 1999. – 170 с.
7. Морозов А., Софронова Л. Эмблематика и ее место в искусстве барокко / А. Морозов, Л. Софронова // Славянское барокко. Историко-культурные проблемы эпохи / [ред. кол. : А. Рогов, А. Липатов, Л. Софронова]. – М. : Наука, 1979. – С. 13–38.
8. Наливайко Д. Спільність і своєрідність: українська література в контексті європейського літературного процесу / Д. Наливайко. – К. : Дніпро, 1988. – 395 с.
9. Остроумов Стефан, прот. Мысли о чудесах [Электронный ресурс] / Стефан Остроумов, прот. – К. : Пролог, 2004 // Библиотека православного христианина «Благовещение». – Режим доступа: <http://www.wco.ru/biblio/books/wonders/Main.htm>
10. Павленко Г. Життя Бориса та Гліба і легенди про Вячеслава Чеського (традиції жанру і сюжету) / Г. Павленко // Українська література XVI–XVIII ст. та інші слов'янські літератури / відп. ред.

О. Мишанич. – К. : Наукова думка, 1984. – С. 3–20.

11. Полякова С. Византийские легенды как литературное явление / С. Полякова // Византийские легенды / подгот. С. Полякова. – Л. : Наука, 1972. – С. 245–273.
12. Фиолетов Н. Проблема чуда / Н. Фиолетов // Чудо: Богословский взгляд и личный опыт / [сост. М. Шполянский]. – М. : Отчий дом, 2003. – С. 11–22.

Анотація

У статті розкриваються особливості переосмислення феномена чуда в українській поетичній агіографії доби Бароко. Предметом безпосереднього аналізу стали агіографічні вірші архієпископа Іоана Максимовича з книги “Алфавит собранный, рифмами сложенный...”. Бароковий поет-агіограф ставить перед собою завдання відкрити сучасникам внутрішній, духовний бік життя, тому розуміє описи чудотворення як важливий засіб реалізації свого задуму. Свт. Іоан Максимович пропонує повчальне уподібнення у доступному та зримому образі чудотворця, благочестя якого, відтворене у слові, спрямоване на внутрішній світ людини.

Ключові слова: бароко, агіографічна поезія, феномен чуда, чудотворець.

Аннотация

В статье раскрываются особенности переосмысления феномена чуда в украинской поэтической агиографии эпохи Барокко. Предметом непосредственного анализа послужили агиографические стихотворения архиепископа Иоанна Максимовича из книги “Алфавит собранный, рифмами сложенный...”. Барочный поэт-агиограф ставит перед собой задание открыть современникам внутреннюю, духовную сторону жизни, поэтому понимает описания чудотворения как важное средство реализации своего замысла. Свт. Иоанн Максимович предлагает поучительное уподобление в доступном и зримом образе чудотворца, благочестие которого, воспроизведенное в слове, направлено на внутренний мир человека.

Ключевые слова: барокко, агиографическая поэзия, феномен чуда, чудотворец.

Summary

In the article the peculiarities of rethinking of the miracle phenomenon in Ukrainian hagiographical poetry of Baroque age are considered. The subjects of analysis are the hagiographical poems by archbishop Joan Maksymovich from the book “The Alphabet Gathered and Arranged with the Rhyme”. Baroque poet-hagiographer sets the task to open for contemporaries the inner spiritual side of the life, that is why he understands the description of the miracle working as the important means of realization his intention. St. Joan Maksymovich offers didactic likening in the accessible and visual image of wonder-worker whose piety depicted in word directs into the inner world of human.

Key words: baroque, hagiographical poetry, miracle phenomenon, wonder-worker.